

Szkoły dialektologiczne

Autor: Halina Karaś

Szkoły dialektologiczne. Pojęcie szkoły naukowej zawiera w sobie treści dotyczące metodologii badań, środowiska naukowego i wyników badawczych. W tradycji polskiej dialektologii zaznaczyły się dwie szkoły: krakowska i warszawska. Dla pierwszej z nich charakterystyczny jest retrospektywny kierunek metodologiczny. Jej podstawy zostały ukształtowane przez Kazimierza Nitscha, który dokonał opisu systemów wszystkich dialektów ludowych, był twórcą krakowskiej szkoły dialektologicznej i najwybitniejszym polskim dialektologiem. Celem tego kierunku badawczego było zarejestrowanie możliwie najstarszego stanu dialektów ludowych, dotarcie do gwary czystej, pozbawionej wpływów języka ogólnego, co umożliwiało przedstawienie systemów tych wariantów języka. Zarazem jednak w badaniach tego kierunku wyraźnie zaznaczyła się teza o potrzebie uwzględniania w badanych dialektach nowych procesów i zjawisk dokonujących się pod wpływem języka ogólnego. Łączenie metod historycznych i opisowych jest charakterystyczne dla krakowskiej szkoły dialektologicznej. Podstawą do wyodrębnienia warszawskiej szkoły dialektologicznej była metoda statystyczno-socjologiczna wprowadzona przez Witolda Doroszewskiego w 20-lecie międzywojennym. Jej celem jest uzyskanie na podstawie danych ilościowych, dotyczących faktów fonetycznych, aktualnego stanu badanej gwary, a następnie – w wyniku syntezy – przedstawienie kierunków i tendencji rozwojowych. Ten kierunek badań koncentrował się na opisie stanu aktualnego, z uwzględnieniem różnorodnych wpływów, podejmował zagadnienia stosunku idiolektów do dialektów oraz problem kartograficznego przedstawiania tych faktów. Zob. więcej: Podstawy dialektologii/ I. Czym zajmuje się dialektologia/ 1.7. Historia i dorobek dialektologii polskiej (Atlasy językowe), IV. Jak badamy i opisujemy gwary?/ 4.6. Główne nurty metodologiczne w dialektologii. Szkoły dialektologiczne,